

зазначалося вище, концерт має спільні теми з чотирма фільмами Корнгольда, але цікаво, чи Корнгольд писав теми як основу для ранньої версії концерту в 1937 р., чи все ж таки для використання у своїх фільмах. Прем'єра концерту відбулася 15 лютого 1947 р. Яша Хайфец виконав сольну партію у супроводі симфонічного оркестру Сент-Луїса під керівництвом Володимира Гольшмана. Перше виконання концерту мало шалений успіх. Після другої прем'єри в Нью-Йорку «The New York Times» назвала його «голлівудським концертом».

Концерт Ре-мажор має три частини. Перша (*Moderatoobile*) відкриває концерт першою темою, мелодією, яку Корнгольд використав у своїй партитурі до фільму «Інший світанок». Його фільм «Хуарес» забезпечує матеріал для другої теми. Друга частина — Романс (*Andante*). На написання романсу Корнгольда надихнула музика з кінострічки «Ентоні Адверс», удостоєної премії «Оскар». Нарешті, третя частина — *Allegro Assai Vivace*. Для завершення фіналу Корнгольд використовує добірки зі своєї партитури для «Принця і бідняка».

Отже, Концерт для скрипки Корнгольда поєднує романтичну лірику з блискучою віртуозністю. Вражає те, як Корнгольд зміг трансформувати кінематографічний матеріал у жанр інструментального концерту, посвіши тим самим незмінне місце в концертних репертуарах багатьох скрипалів по всьому світу.

В. В. Будьонний

АНАЛІЗ ТА СТРУКТУРУВАННЯ ІСНУЮЧИХ КЛАСИФІКАЦІЙ УДАРНИХ ІНСТРУМЕНТІВ

Питання про класифікацію ударних інструментів невіддільне від питання про загальну класифікацію музичних інструментів, які намагалися диференціювати ще з античних часів. У згадках індійських авторів (І ст. до н.е.) музичні інструменти ділилися на: струнні інструменти, духові інструменти, ударні інструменти з дерева або металу, та ударні інструменти зі шкіряною мембраною. Ця давня система, основана на матеріалі, що утворює звук, була прийнята бельгійським виробником музичних інструментів Віктором-Шарлем Маїйоном, а пізніше вдосконалена та доповнена австрійським музикознавцем Еріхом фон Хорнбостелем і його німецьким колегою Куртом Заксом. В основу класифікації покладені два критерії — джерело звука і спосіб його вилучення, виходячи з цього, було виділено чотири основні класи музичних інструментів: ідіофони (самозвучні), інструменти, у яких джерелом звука є їх власна маса (тарілки, дзвони); мембранофони, у яких звук утворюється від вібрації натягнутої шкіри (барабани); аерофони, в яких звук утворюється вібруючим потоком повітря (духові інструменти); хордові, або струнні інструменти.

Щодо ударних інструментів зокрема, більш конкретну класифікацію з точки зору їх взаємозв'язку з оркестровою фактурою і темброво-колеристичними функціями можна простежити у дослідженнях А. Н. Панайотова «Ударні інструменти в сучасних оркестрах». Автор пропонує класифікувати ударні інструменти за конструктивними ознаками, у яких характер звучання того чи іншого інструмента залежить від матеріалів, які застосовуються при його виготовленні, а також висоти звука конкретного інструменту. Виходячи з цього всі мембранофони та ідіофони поділяються на три групи:

1. Інструменти з визначеною висотою звука (маримба, віброфон).

2. Інструменти з невизначеною висотою звука (відтворюють шум, тріск, дзвін), однак розрізняються різною теситурою звучання: висока — тарілки, трикутник; середня — малий барабан, том; низька — великий барабан, там-там.

3. Інструменти для спеціальних цілей, «до випадку». У цю підгрупу входять різноманітні шумові і дзвінкі інструменти, які застосовуються, головним чином, для звукоподібності (молоток, свисток, цепі).

Дещо інше бачення цієї проблеми спостерігається в статті В. Бібергана «До питання про класифікацію ударних». Він зазначає, що терміни «з визначеною висотою звука» і «з невизначеною висотою звуку» досить приблизні й не відповідають сучасним вимогам музичної науки. Цілий ряд ударних інструментів у результаті свого технічного удосконалення поступово переходить з розряду невизначеної висоти звука у розряд інструментів з визначеною висотою звука, оскільки їх звуковисотність можливо визначити відносно один одного. У зв'язку з зазначеним він пропонує термінологічно більш точно визначати ці дві групи: інструменти абсолютного інтонування та інструменти відносного інтонування. Ця пропозиція досить осмислена і актуальна, оскільки в сучасному інструментарії є безліч прикладів подібного роду, особливо це стосується ударної установки, оскільки саме в її складі присутні подібні набори інструментів, наприклад, різновисотні том-томи, октобани.

Враховуючи рівень розвитку сучасних ударних інструментів, важливу роль відіграє, відносно молода, підгрупа допоміжних елементів — електронні ударні інструменти. Класифікуючи їх в одному ряді з акустичними ударними, можна виділити основну і перкусійну підгрупу електроінструментів. Основну підгрупу становлять самостійні інструменти, здатні повною мірою замінити акустичну ударну установку, не створюючи відчутного дискомфорту виконавцю. До таких інструментів належать ритм-бокси, драм-машини та електронні ударні інструменти. До перкусійної підгрупи відносяться інструменти, які є доповненням або частковою заміною акустичних ударних.

Отже, всі ударні інструменти поділяються на дві групи: мембранофони і ідіофони, які, у свою чергу, диференціюються як інструменти абсолютно інтонування та інструменти відносного інтонування. Основні інструменти ударної установки можна, за класифікацією Панайотова, віднести до категорії інструментів з невизначеною висотою звука або, як пропонує Біберган, до інструментів відносного інтонування.